

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р. Людмила Бойкова Дикова

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: д-р Алина Валения

Тема: “КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

НА СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

В СВЕТЛИНАТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 106 от 01.03.2023 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен(а) за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема “КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА СТРАНИТЕ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В СВЕТЛИНАТА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020” за придобиване на научна степен „доктор на науките” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е д-р Алина Валения – кандидат към катедра Финанси.

Предадените от д-р Алина Валения комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ (автобиография, копие на дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „доктор” , дисертация, списък с приноси, автореферат, списък с публикации, презентация, заповед за определяне на научното жури).

Кандидатът е приложил 2 монографии и 18 публикации.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Д-р Алина Валения е академичен изследовател от университета Rzeszów University. Авторът е допринесъл за изследване в тема(и): Етичен кодекс и селски район. Авторът има hindex 3, съавтор е на 26 публикации, получаващи 22 цитирания. Кандидата по процедурата

Д-р Алина Валения е с трудов опит, подходящо образование и трайно фокусирани научни интереси в областта на обявеният от вуза конкурс.

Не познавам лично кандидата.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа увод, 5 глави и заключение, общият обем на разработката е 289 страници, използвана е актуална и подходяща библиография.

Отделните части (глави) са разработени и представени в много добра, логически издържана и аргументирана в обектен, предметен и съдържателен аспект последователност. Това убедително доказва, че авторът добре познава и се справя със сложността и спецификата на разглежданата материя. Във всички глави на дисертационния труд са извършени многостранни задълбочени теоретико-практически изследвания и анализи, позволяващи правенето на логични и обективни изводи, разкриването на актуални и перспективни проблеми, на базата на които се развиват въпросите и аргументите, подкрепящи авторовата изследователска теза. След всяка глава на разработката авторът прави обобщаващи изводи, които служат като база за анализите в следващите части. В заключението се извеждат основните констатации относно постигането на поставените цели на изследването, изследователската теза, методологичните въпроси, както и мнение относно степента на изпълнимост на направените предложения. Съдържанието на дисертационния труд позволява да се направи аналитичен преглед на разработката, на базата на който да се изведе конкретната оценка на положителните страни, получените научни и научно приложни резултати, приносните моменти и проблемите на разработката.

Дисертационният труд изпълнява своята цел да представи теоретичните аспекти на конкурентоспособността на икономиката според икономическите теории, факторите, които формират международната конкурентоспособност, и да посочи мерките, които определят този процес. Въз основа на данни от Евростат и други международни финансови институции за периода 2010-2020 г. е направена оценка на степента, в която се изпълняват целите на стратегията „Европа 2020“ и нейното въздействие върху конкурентните позиции на страните-членки на ЕС, както и ЕС на международната арена.

Основните резултати от дисертационния труд са следните:

(1) детайлизиране на теоретичните концепции за конкурентоспособността заедно с факторите, които я формират, както и представяне и оценка на общата политика за конкурентоспособност, прилагана в Европейския съюз,

(2) представяне на основните положения на кохезионната политика на ЕС, както и на инструментите и програмите във финансовата перспектива 2014-2020 г., както и факторите, подкрепящи процеса на нейното модернизиране след 2020 г.,

(3) характеристики на принципите и финансовите инструменти на кохезионната политика на ЕС във финансовата перспектива 2014-2020 г. и в програмния период след 2020 г., определящ предпоставките за стратегията за развитие на Европейския съюз "Европа 2020" за 2010-2020 г. и свързаните с тях заплахи и проблеми,

(4) представяне на въздействието на стратегията „Европа 2020“ върху функционирането на политиката на сближаване в ЕС във връзка с многогодишната финансова програма за 2014-2020 г., както и в настоящата финансова перспектива 2021-2027 г.,

(5) извършване на сравнителна оценка на степента на изпълнение на приетите индикатори на Стратегия "Европа 2020" в отделните страни и в ЕС,

(6) идентифициране на показателите на стратегията „Европа 2020“, които не са постигнати в държавите-членки, и посочване на причините,

(7) оценка на степента, в която се използват средствата от бюджета на ЕС, предназначени за политиките на сближаване в подкрепа на постигането на целите на стратегията „Европа 2020“,

(8) определяне на конкурентната позиция на ЕС на международната арена във връзка с изпълнението на предпоставките на Стратегия Европа 2020 за 2010-2020 г.,

(9) определяне на конкурентоспособността на държавите-членки на ЕС по отношение на други страни по света въз основа на регионални индекси за конкурентоспособност, публикувани от Европейската комисия и други рейтинги, разработени от международни финансови институции,

(10) разработване на синтетичен индикатор, който определя степента на изпълнение на стратегията „Европа 2020“ с помощта на статистически методи, който е определен на базата на подробни индикатори (публикувани от Европейската комисия) за наблюдение на изпълнението на предпоставките на стратегията,

(11) класиране на държавите-членки на ЕС в четири групи, като се вземат предвид промените в тяхното развитие през 2010-2020 г. (група 1 - висока: стабилни Швеция, Холандия, Дания, група 2 - средно висока: стабилни Чехия, Литва, Полша, Ирландия, Австрия, група 3 - средно ниска: стабилни Словакия, България, Хърватска, Германия, Франция, Португалия, група 4 - ниска: стабилен Кипър, Испания, Италия).

Резултатите от изследването, представени в дисертационния труд, са важни за планирането на социално-икономическото развитие на отделните страни-членки на ЕС, както и на ЕС като организация на международната арена.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Представеният дисертационен труд определено отговаря на изискванията, записани в действащите нормативни документи - ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и съответните документи на ВУЗФ. Дисертацията на д-р Алина Валения има необходимите формални и съдържателни качества на „дисертабилност“:

(1) формални – налице е смислена теза, пълноценна система от основни методологически елементи (обект, предмет, цел, хипотези, ограничения), релевантен на съдържанието научен апарат и респектиращ обем;

(2) съдържателни – преглед на водещи взаимно допълващи се теории, критичен анализ в релевантен за целите на дисертацията контекст, ясно и оригинално собствено мнение, обоснована полемика с редица наложени тези, множество „валенции“ към изследователската и управленската практика чрез създаване на евристична концептуална рамка за интерпретация на сложни и обществено значими процеси.

Без съмнение проблематиката е актуална и значима.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Кандидатът е приложил 2 монографии и 18 самостоятелни публикации.

Значимостта на предложените за рецензиране трудове е ясно специфицирана. Можем да обобщим, че тематиката на представените публикации е фокусирана в проблематиката на професионално направление 3.8. „Икономика“. Тя обхваща актуални теоретични и приложни проблеми на конкурентноспособността. Налице е интердисциплинарност в публикациите, която е балансирана в проблемно отношение. В предложените за рецензиране трудове тези проблеми са анализирани детайлно, чрез използването на творчески научни подходи, с приложение на системно мислене, с познаване на разглежданата проблематика. Кандидатката демонстрира индивидуален научен фокус и предлага научна продукция на високо равнище, както и доказва специализирана експертиза.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Научните публикации по темата на дисертационното изследване са в достатъчен обем и притежават неоспорими изследователски достойнства.

С представените публикации и с дисертационния си труд кандидатът изпълнява националните минимални изисквания, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България и Правилника за неговото прилагане за придобиване на ОНС „доктор на науките“ по 3.8. Икономика.

7. Автореферат

Авторефератът е изготвен в съответствие с добрите академични практики и коректно отразява в сбит вид същността на дисертационния труд.

Авторът има научни публикации по темата на дисертацията. Текстът на автореферата отразява напълно съдържанието и съответства на тезите, развити в дисертацията.

Кандидатът е представила достатъчен брой научни публикации, с които изпълнява националните минимални изисквания, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България и Правилника за неговото прилагане за придобиване на ОНС „доктор на науките“ по 3.8. Икономика.

Към момента на изготвяне на становището няма информация, която да дава основание да се поставя под съмнение автентичността на представените за разглеждане дисертационен труд и научни публикации.

8. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки и препоръки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният за разглеждане дисертационен труд представлява актуално научно изследване. Той отговаря напълно на изискванията към подобен род научни разработки и притежава безспорни научни качества. Публикациите по темата допълват образа на кандидата като задълбочен специалист със сериозни познания от практиката, които тя съчетава с от лично познаване на съществуващата към момента теория в областта на избраната от нея тема.

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Пра-

вилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидата Д-р Алина Валания **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“** на Д-р Алина Валания в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

13.04.2023 г.

Рецензент: доц. д-р Людмила Дикова

.....